

El pergami és un material dotat d'una gran resistència, durabilitat i estabilitat química. Molt apreciat des de l'Alta Edat Mitjana, ha estat un dels materials més habituals en l'enquadernació de llibres i documents entre els segles XV i XVIII. La seva aparent simplicitat oculta una ampla varietat tècnica i, com reconeixia Nicholas Pickwoad fa poc, motiu per el qual segueix sent menyspreat com a material innoble.

Conèixer a fons les característiques dels diferents tipus d'enquadernació en pergami, les seves estructures, materials i tècniques i el seu comportament després de la restauració és de gran importància a l'hora d'establir els criteris i les tècniques d'intervenció en el seu tractament.

Duració del curs: 21 hores

Horari:

17 i 18 de novembre: 9:00h. a 14:30h.
16:00h. a 18:30h.
19 de novembre: 9:00h. a 14:00h.

Places: 19 alumnes (mínim 15)

Lloc de realització del curs:

Taller de Restauració de la BC
C/ Villarroel, 91
08011 Barcelona

Inscripció al curs

200 €

(material inclòs)

Per realitzar la preinscripció s'haurà d'enviar un correu-e a bc_tre@bnc.cat on constin les dades personals i de l'empresa o institució a la que es pertany. Aquest tràmit s'haurà de realitzar **abans del dia 15 de setembre.**

L'admissió al curs es farà per rigorós ordre de preinscripció i es notificarà mitjançant correu-e juntament amb la informació necessària perquè quedi formalitzada la inscripció.

Per a més informació

Telf: 93 270 23 00; Ext: 84013296

e-mail: bc_tre@bnc.cat

Certificat d'assistència

Els alumnes que compleixin l'assistència mínima requerida (80%) obtindran un certificat expedit per la Biblioteca de Catalunya.

Organitza:

BC Biblioteca
de Catalunya

SEPIC

Taller de Restauració

**Enquadernacions
en pergami: estructures,
anàlisi i conservació**

17, 18 i 19 de novembre de 2014

BC Biblioteca
de Catalunya

En els darrers anys s'han produït grans canvis en el camp de la restauració d'enquadernacions, i especialment en el de les enquadrernacions de pergami. L'estudi i descripció de les cobertes històriques s'ha anat fiant amb força entre els investigadors del llibre i, afortunadament ha anat desplaçant la idea del poc valor de l'enquadernació en rústica. Les cobertes originals atorguen un valor especial a una primera edició, per sobre inclús de posteriors reenquadernacions realitzades per mestres de gran fama. Per tant, la conservació del llibre com a conjunt s'ha convertit en un estàndard en els tallers de restauració. Tanmateix, no sempre és possible compatibilitzar la conservació i l'ús, i cal substituir una coberta en estat catastròfic.

Els estudis sobre tècniques d'enquadernació en pergami encara són escassos, i per tant, els recursos del restaurador a l'hora d'intervenir en les mateixes són molt limitats. Identificar les estructures i materials, analitzar-los i entendre'ls és, per tant, un pas ineludible a l'hora de realitzar una proposta d'intervenció.

Aquest curs planteja un nou apropament a les enquadrernacions en pergami, desenvolupant elements de gran importància de cara al procés restaurador i la presa de decisions: identificació de les estructures originals, modificacions, tanques, capçades, reforços i guardes. També es desenvoluparan continguts referits a la conservació d'enquadernacions, substitucions temporals i confecció d'expositors.

Programa

Part teòrica:

1. Enquadernacions de biblioteca vs. enquadrernacions d'arxiu

Elements estructurals: El tipus de pergami. Les capçades i els nervis. Sistemes d'unió entre el cos del llibre i la coberta. Tipus de tanques. Altres enquadrernacions: l'enquadernació en paper. Enquadernació de conservació de Christopher Clarkson.

2. La identificació d'elements estructurals per a la presa de decisions en conservació

La importància de les modificacions. Substitució o restauració. Substitució temporal. Principis bàsics de la mínima intervenció. La conservació del wabi sabi.

3. La conservació d'enquadernacions en pergami.

Neteja. Cures bàsiques. Manipulació. Exposició.

Part pràctica:

1. Elaboració de diferents elements del llibre

Ferrals i tanques. Capçades simples, de doble fil, amb nus davant i de doble nucli. Cosits. Sistemes d'enllaçat a la coberta. Elaboració de llaceries en enquadrernacions d'arxiu.

2. Identificació del tipus d'enquadernació

Anàlisi d'elements presents per a l'elaboració de cobertes de substitució. Estudi de la coberta actual i possibles alternatives en el seu tractament.

3. Anàlisi i presa de decisions

Principis de mínima intervenció. Reconstrucció de parts estructurals. Afegits i reconstruccions.

4. Exposicions

Enquadernacions temporals. Exposició de llibres amb enquadrernacions de pergami deteriorades.

Imparteix el curs

Arsenio Sánchez Hernampérez llicenciat en Geografia i Història i diplomad en l'especialitat de Document Gràfic de l'Escuela Superior de Conservación y Restauración de Bienes Culturales de Madrid. Des de 1992, treballa en el Taller de Restauración de la BN d'Espanya com a restaurador del fons de Manuscrits il·luminables i Reserva Impresa.

Professor de conservació i restauració en diferents Universitats espanyoles. Ha impartit cursos en el Instituto de Patrimonio Cultural de España, en el Instituto Andaluz de Patrimonio i en el Institut Valencià de Conservació.

La seva feina d'investigació s'ha centrat en la recuperació de tècniques d'enquadernació antigues, història dels criteris d'intervenció en restauració documental i en mètodes de conservació preventiva i preservació de fons documentals. Entre 1999 i 2001, va dirigir la reconstrucció dels serveis de Conservació de la Biblioteca de Sarajevo i ha participat en projectes de cooperació a Cuba, Colòmbia, Uruguai i el Marroc.

Forma part del Grupo de Investigación sobre Historia del Libro Antiguo "Bibliopodia", de la Universidad Complutense de Madrid. Durant el 2013 va ser distingit pel Ministerio de Educación, Cultura y Deporte de España amb el Premio Nacional de Restauración y Conservación de Bienes Culturales.

